

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ

Ху Сіньї

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,
katerina1nick@gmail.com

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент К. М. Пасько

Війна, постійне ускладнення та прискорення соціальних процесів, висувають підвищені вимоги до здібностей людини. Високий динамізм розвитку суспільства актуалізує проблему розвитку особистості, зокрема й емоційного інтелекту. Для успішної соціалізації особистості молодшим школярам потрібно мати достатню компетентність у сфері емоційного інтелекту. Розвиток емоційного інтелекту у суспільстві необхідний для формування здатності розуміти себе та інших людей і управляти емоціями.

Спільна робота інтелектуальної та емоційно-вольової сфери особистості забезпечує ефективне функціонування та адаптацію людини до навколишнього середовища. У психології принцип єдності афекту та інтелекту найкраще виражається концепцією емоційного інтелекту.

Сучасна сім'я відчуває певні труднощі, але завдяки добрим взаєминам у ній, створює сприятливі умови для розвитку емоційного інтелекту. Виховання школярів у прийомній сім'ї відрізняється від виховання у звичайних (біологічних) сім'ях, що, безумовно, впливає на інтелектуальний розвиток.

Навички емоційного інтелекту ґрунтуються на умовах сімейного спілкування, на емоційному досвіді, який формується у процесі емоційного контакту з батьками. Отже, умовою для розвитку емоційного інтелекту у дітей молодшого шкільного віку із прийомних сімей виступає сприятлива атмосфера у прийомній родині.

Нами було проведено експериментальне дослідження, спрямоване вивчення рівня розвитку емоційного інтелекту в молодших школярів з прийомних сімей. Базою дослідження виступив Сумський міський центр соціальних служб. Вибірка дослідження представлена дітьми початкової школи із прийомних сімей у віці 8-9 років у кількості 19 осіб. Нами були використані

такі діагностичні методики: «Емоційна ідентифікація» О. І. Ізотової та методика «Емоційна піктограма» О. І. Ізотової.

За результатами дослідження ми можемо зробити висновок про те, що більшість дітей з прийомних сімей нашої вибірки не завжди розуміють свої емоції і не вміють їх довільно контролювати. Вони відчувають труднощі у розумінні емоцій людей, у розумінні емоційного стану іншої людини; не готові підтримати і навіть не знають, як вплинути на емоційний стан інших людей.

Більшість респондентів показали слабку здатність розуміти особливості міжособистісної взаємодії, які представлені в емоціях та керувати емоційною сферою. Також було виявлено, що більшість респондентів намагаються уникати тісного контакту зі сторонніми людьми, вважають невідповідним виявляти цікавість до іншої людини; спокійно ставиться до емоцій та страхів інших людей, що безумовно обмежує сферу емоційних реакцій та емпатичного сприйняття.

Проаналізувавши результати емпіричного дослідження, ми бачимо необхідність комплексної роботи з усіма молодшими школярами. У зв'язку з цим нами були розроблені рекомендації щодо розвитку емоційного інтелекту у молодших школярів із прийомних сімей.

Так, рекомендації щодо організації роботи з молодшими школярами дозволяють вчителям початкової школи, психологу та прийомним батькам створити умови та вибрати ефективні методи розвитку емоційного інтелекту з дітьми із прийомних сімей.